

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: A. R.
nar. X
st. přísl. X
pobytem X

proti

žalované: Policie České republiky,
Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje,
odbor cizinecké policie
sídlem Cejl 62b, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 12. 2021, čj. KRPB-228073-17/ČJ-2021-060026-SV

takto:

- I. Rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, odboru cizinecké policie ze dne 15. 12. 2021, čj. KRPB-228073-17/ČJ-2021-060026-SV **se z r u š u j e** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se n e p ř i z n á v á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovaná **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:**I. Vymezení věci**

1. Žalobou ze dne 17. 1. 2022 žalobce brojil proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 12. 2021, čj. KRPB-228073-17/ČJ-2021-060026-SV (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaná rozhodla o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění na dobu 90 dnů do dne 14. 12. 2021 do 13. 3. 2022 ve smyslu ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“ nebo „ZPC“).

II. Napadené rozhodnutí

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaná odkázala na ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců (dále jen „ZPC“), jakož i relevantní ustanovení § 119 odst. 1 písm. b) bod 3, 4 ZPC. Shrнула rozhodné skutečnosti pro zajištění žalobce.
3. Z podkladů pro rozhodnutí vyplývá, že žalobce byl zajištěn dne 14. 12. 2021 zastavení a kontrole vozidla X jedoucího od bývalého hraničního přechodu Lanžhot se Slovenskou republikou. Bylo zjištěno, že ve vozidle se nachází dvanáct cizinců, kteří nepředložili cestování ani jiné doklady totožnosti. Zároveň žalobce porušil zákaz vstupu na území ČR pro všechny občany třetích zemí, které nejsou na seznamu zemí s nízkým rizikem výskytu Covidu-19.
4. Při výslechu žalobce v řízení o uložení uvedl svou totožnost a vypověděl, že je státním příslušníkem Iráku. Uvedl, že Irák opustil z politických důvodů, přičemž za své politické názory byl i ve vězení. Z Iráku odešel v roce 2016 do Turecka, kde se zdržoval asi tři a půl roku. Celou cestu financuje jeho otec z Íránu, odkud posílá peníze převaděčům. Z Turecka odešel v červenci roku 2019 a dostal se pěšky společně s dalšími osobami za pomoci převaděčů do Bulharska a následně do Srbska. Opakovaně se pokusil překročit hranice do Maďarska, ale vždycky ho chytila Policie a vrátila ho do Srbska. Tři dny před svým zadržením nastoupil na kamion a chtěl jet do Německa. Cílem jeho cesty je Nizozemí, kde chce požádat o azyl. Nemá žádné vízum ani oprávnění k pobytu.
5. Z podkladů pro vydání rozhodnutí podle žalované vyplývá, že cizinec svým jednáním prokazatelně naplnil podmínky pro zajištění ve smyslu ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) ZPC, neboť v jeho případě existuje vážné nebezpečí zmaření výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Navíc nerespektoval vydaná ochranná opatření.
6. Dále žalovaná dospěla k závěru, že nelze v případě žalobce uložit zvláštní opatření za účelem vycestování. Žalobce nemá žádné finanční prostředky a v ČR nežije žádný jeho příbuzný či jiná osoba, která by za něj složila finanční záruku. Dále žalovaná zkoumala i případné překážky v realizaci vyhoštění. Takové překážky žalovaná neshledala. Žalobce neuvedl žádné okolnosti, pro něž by měl být jeho návrat do Iráku potenciálně vyloučen. Žalovaná rovněž zkoumala, zda je zajištění žalobce vhodné a přiměřené opatření ve smyslu § 174a ZPC, a dospěl k závěru, že žalobce zde nemá žádné vazby ani rodinné příslušníky.

7. Na základě shora uvedeného přikročila žalovaná k zajištění žalobce, neboť mírnější opatření by nebyla účinná, jakož i neúčelná. Doba zajištění byla stanovena podle ustanovení § 125 odst. 1 ZPC na dobu 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody žalobce, a to s přihlédnutím ke složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Podrobněji žalovaná uvedla, že následující postup se bude skládat z několika částí. Prvních 14 dnů pobytu v ZZC je uskutečňována karanténa, která je vyžadována pro další postup, a následně musí dojít k ověření totožnosti cizince, které však může probíhat paralelně. K tomu musí být sepsána s cizincem žádost o zjištění totožnosti a vydání náhradního cestovního dokladu prostřednictvím Ředitelství služby cizinecké policie, kterýžto orgán vyhotoví dožádání, které zašle se všemi potřebnými podklady na Velvyslanectví Irácké republiky v Praze. Poté je třeba vyčkat reakce Zastupitelského úřadu.
8. Žalovaná upozornila, že tato doba se odvíjí od poskytnutých informací cizincem v rámci sepisování žádosti o ověření totožnosti, kdy cizinec uvádí nejen základní údaje o své osobě, ale i o rodinných příslušnících, o místě narození a dalších údajích souvisejících s ověřením totožnosti. Při stanovení doby zajištění rovněž žalovaná přihlédla k době, která je nutná k zabezpečení přepravních dokladů, kdy ŘSCP obstarává letenku nebo vyjednává průvoz cizince, jakož i komunikace s domovským státem. Žalovaná konzultovala určení doby zajištění s ŘSCP, které jí potvrdilo, že uvedená doba je reálná pro vyřízení všech náležitostí k vyhoštění žalobce.

III. Žaloba

9. Žalobce v prvním řadě namítl nepřiměřenost délky doby zajištění. Zajištění v délce 90 dnů podle jeho názoru neumožňuje dostatečný soudní přezkum v rozumných intervalech tak, jak toto právo vyplývá z čl. 5 odst. 4 EÚLP. Odkázal v tomto ohledu na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 17/2012 a sp. zn. 7 As 97/2012-26 a další judikáty, z nichž plyne důraz na periodicitu přezkumu rozhodnutí o zajištění (viz k tomu zejm. č. j. 6 Azs 170/2019-50 ze dne 13. 11. 2019).
10. Dále žalobce poukázal na to, že pokud žalovaná nedokáže přesněji odhadnout délku trvání jednotlivých úkonů, je třeba z opatrnosti stanovit kratší dobu zajištění. Žalované nic nebrání při splnění zákonných podmínek takové zajištění následně prodloužit. Žalovaná tak pochybila, pokud stanovila délku trvání zajištění na 90 dnů, neboť tak ho prakticky zbavila práva na soudní přezkum zajištění v rozumných intervalech.
11. Dále žalobce namítl, chybí konkrétní odůvodnění délky doby zajištění. Pokud byla doba zajištění stanovena na 90 dnů, mělo být ze strany žalované konkrétně uvedeno, jaké dílčí kroky bude třeba činit během této doby a jaká je jejich časová náročnost. Odkázal přitom na rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 41 A 21/2021-32. Žalovaná sice uvádí konkrétní kroky, které bude muset učinit, ale k těmto krokům časový údaj neuvádí (vyjma 14-denní karantény žalobce v ZZC).
12. Dále žalobce ve třetím žalobním bodě uvedl, že nesouhlasí s názorem žalované ohledně nebezpečí, které hrozí žalobci při realizaci správního vyhoštění do země původu.

Dotazy, které žalovaná žalobci položila, nebyly směřovány ke zjištění konkrétních okolností, ačkoliv žalobce jasně vyjádřil svou obavu o svůj život, především kvůli politickým problémům, pro něž měl být v minulosti vězněn. Žalobce odmítá jako nepodložený i závěr žalované, že „*Irák se stává demokratickou zemí.*“

13. K problematice neúplnosti pohovorů v řízení o správním vyhoštění žalobce poukázal na poznatky veřejného ochránce práv a judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2020, č. j. 5 Azs 211/2019 – 41). Žalobce dále dovozuje možnost analogické aplikace judikatury týkající se vedení pohovoru ve věcech mezinárodní ochrany (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36).
14. Konečně žalobce podotkl, že mezi dobou zajištění a vydání rozhodnutí, resp. vydáním závazného stanoviska o možnosti vycestování žalobce je časový nesoulad, neboť závazné stanovisko bylo vydáno dne 15. 12. 2021, tedy až poté, co byl žalobce již ode dne 14. 12. 2021 zajištěn.

IV. Vyjádření žalované

15. K námitkám žalobce se žalovaná vyjádřila tak, že nejsou důvodné. Stran namítané nepřekoumatelnosti doby zajištění uvedla, že přistoupila ke stanovení časové dotace uvedených úkonů vymezením doby potřebné k jejich zajištění v řádech týdnů. Nesouhlasí s tvrzenou šablonovitostí odůvodnění.
16. Dále k intervalu přezkumu zákonnosti zajištění uvedla, že žalobce byl poučen o soudním přezkumu, ale také o možnosti žádat propuštění ze zajištění. Tyto právní nástroje jsou dostatečnou zárukou toho, aby žalobce zůstal v zajištění pouze po nezbytnou dobu.
17. Stran důvodů znemožňujících vycestování žalovaná uvádí, že se jim věnovala pečlivě, přičemž otázky byly některé dle protokolu o výsledku kladeny i opakovaně. Podle žalované je odůvodnění překážek vycestování přezkoumatelné, přičemž žalobce v průběhu celého správního řízení netvrdil, že byl v minulosti v Iráku vězněn.
18. Ohledně nesouladu mezi počátkem doby zajištění a data vydání závazného stanoviska žalovaná uvedla, že počátek doby zajištění byl stanoven od okamžiku prvotního omezení jeho osobní svobody a tato skutečnost je uvedena i ve výroku rozhodnutí, a to v souladu s ustanovením § 125 odst. 1 ZPC.
19. Z uvedených důvodů navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.

V. Posouzení věci soudem

20. O žalobě krajský soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“) a ve smyslu § 172 odst. 5 ZPC ve věci rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť žalobce nařízení jednání nepožadoval a soud neshledal v posuzované věci nařízení jednání jako nezbytné.

21. Napadené rozhodnutí tedy krajský soud přezkoumal v řízení podle prvního dílu hlavy druhé s.ř.s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s.ř.s., přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu zjištěného k datu vydání napadeného rozhodnutí, který je zachycen ve správním spisu žalované.
22. Ze **správního spisu** vyplývá, že žalobce byl podle úředního záznamu ze dne 14. 12. 2021 byl zadržen při kontrole vozidla na silnici č. I/425 ve směru ze SR spolu s dalšími 12 cizinci pocházejícími ze Sýrie a Iráku. Žalobce nebyl nalezen v cizineckých databázích. Jelikož neměl žádný cestovní doklad ani doklad totožnosti, je ve spisu založeno čestné prohlášení k identifikačním údajům osoby bez dokladu totožnosti. Zároveň s ním bylo zahájeno řízení o uložení správního vyhoštění a proveden výslech účastníka řízení.
23. Při výslechu žalobce zejm. uvedl, že doklad totožnosti nechal v Turecku, kde žije také jeho matka. Otec už je mrtvý. Další rodinu (sourozence) má žalobce v Iráku. Odešel odtud kvůli obavám o svůj život, neboť se mu tam nelíbila politika. Mladé muže tam chytanou a odvěčou je přímo do války. Nechce jít bojovat ani zabíjet. Jeho cílem je Nizozemí, kde chtěl požádat o azyl a žít se svou snoubenkou z Iráku. Strávil rok v Srbsku v uprchlickém táboře. Odtud se mu podařilo pomocí převaděčů přejít hranici do Maďarska.
24. Dále bylo vydáno dne 15. 12. 2021 závazné stanovisko k možnosti vycestování cizince, podle něhož bylo shledáno vycestování žalobce do Iráku jako možné. Z tohoto stanoviska se podává, že z tvrzení žalobce nevyplývá, že by měl v Iráku jakékoliv konkrétní problémy s tamními státními orgány. Ve spisu je založena též Informace OAMP Irák – Bezpečnostní a politická situace v zemi (květen 2021). Rozhodnutím ze dne 15. 12. 2021, č. j. KRPB-228073-18/ČJ-2021-060026-SV bylo žalobci uloženo správní vyhoštění ve smyslu ustanovení § 119 odst. 1 písm. b) bod 3, 4 ZPC a doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států EU byla stanovena na 3 roky.
25. K jednotlivým žalobním bodům krajský soud uvádí následující.
26. Žalobce namítl především nepřezkoumatelnost stanovení doby zajištění a odkázal přitom na relevantní judikaturu. Z platné právní úpravy soudního přezkumu správní soudy již dříve dovodily jisté pochybnosti ohledně jejího souladu s požadavky na efektivní soudní přezkum rozhodnutí o zajištění vyplývajícími z čl. 36 ve spojení s čl. 8 Listiny základních práv a svobod nebo čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv (EÚLP). To vedlo Nejvyšší správní soud k podání návrhu na zrušení § 129a odst. 3 zákona o pobytu cizinců (návrh ze dne 6. 8. 2019 v řízení sp. zn. 8 Azs 26/2018, řízení před Ústavním soudem se vede pod sp. zn. Pl. ÚS 12/19; doposud v této věci rozhodnuto nebylo). Předmětné ustanovení je problematické z toho důvodu, že časově omezuje možnost podání žádosti o propuštění ze zařízení. Krajský soud v tomto ohledu souhlasí se žalobcem, že tato úprava může v určitých případech znemožňovat přístup k průběžné soudní kontrole zákonnosti zajištění.

27. Zároveň však platí, že ze zákona o pobytu cizinců, ani z návratové směrnice nelze dovodit hranici maximální délky doby prvotního zajištění. Konkrétní maximální délku zajištění nestanoví ani judikatura Evropského soudu pro lidská práva k čl. 5 odst. 4 Úmluvy. Přiměřenost stanovené doby zajištění je vždy třeba zkoumat s přihlédnutím ke skutkovým okolnostem případu. Otázkou tedy je, zda v předmětné věci byla délka doby zajištění stanovená na 90 dnů nejen zákonná, ale i přiměřená okolnostem případu. Žalovaná může potřebnou dobu odhadnout, ale pak je třeba, aby byla doba zajištění spíše kratší a umožňovala častější přezkum v případě iniciativy žalobce (srov. obdobně rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 8. 2021, č.j. 41 A 21/2021-32).
28. Krajský soud poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79, přístupný na www.nssoud.cz. Podle něj je nutné uvést „*jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu). Správní orgán musí posuzovat uvedené otázky přísně individuálně, nikoliv paušálním odhadem.*“
29. Je pravdou, že klíčová část odůvodnění napadeného rozhodnutí je poměrně podrobná. Avšak popis kroků, kterými žalovaná líčí svůj další postup ohledně zjišťování identity žalobce a vystavení náhradního cestovního dokladu, je spíše typový. Hlavním nedostatkem je to, že kromě specifikace doby karantény (14 dnů) chybí této úvaze jakýkoliv bližší časový odhad trvání jednotlivých fází. Zejména měla být z úřední činnosti žalované konkretizována ze zkušenosti obvyklá doba trvání komunikace se zastupitelským úřadem Iráku a doba potřebná k zajištění leteckého transferu.
30. Krajský soud má tak za to, že v napadeném rozhodnutí žalovaná vycházela ohledně délky trvání postupu spíše z paušálního odhadu (i když možná nikoliv zcela mimoběžného), že zjištění (ověření) totožnosti žalobce u Velvyslanectví Iráku skrze ŘSCP Praha bude trvat spíše delší dobu, což žalovaná vyjádřila délkou doby zajištění 90 dnů. Konkrétnější odůvodnění vztahující se k jednotlivým fázím tohoto procesu i s jejich časovým určením však z napadeného rozhodnutí seznat nelze.
31. Za této situace by tedy bylo na místě, aby byla doba zajištění stanovena v kratším intervalu s tím, že podle vývoje komunikace ŘSCP Praha s Velvyslanectvím Iráku bude v případě potřeby (nutnosti) dále prodloužena o potřebný interval. Tuto komunikaci, která byla započata žádostí žalované ze dne 15. 10. 2021, je třeba dokumentovat řádně ve správním spisu. Je povinností žalované, aby po celou dobu trvání zajištění zkoumala jeho oprávněnost, tzn., zda trvají důvody pro zajištění cizince. V případě prodloužení doby zajištění pak svědčí žalobci opět právo na opravný prostředek ke správnímu soudu.
32. Krajský soud tedy shrnuje, že žalovaná stanovila délku doby zajištění nepřiměřeně dlouhou zjištěným okolnostem případu, aniž by měla podpůrné indicie o tom, že ověřování totožnosti a zajišťování náhradního cestovního dokladu skutečně takto

dlouho potrvá. Z obvyklé správní praxe jiných orgánů žalované je krajskému soudu známo, že v podobných případech bývá aplikována kupř. doba 60 dnů jako odpovídající a ještě přiměřená (srov. kupř. rozsudek zdejšího soudu ve věci sp. zn. 33 A 38/2021). Zjednodušení situace zajišťujícího orgánu nemůže být legitimním cílem při stanovení délky doby zajištění cizince.

33. Krajský soud tedy shledal jako důvodné první dva žalobní body, tedy nepřekoumatelnost a nepřiměřenost délky doby zajištění.
34. Ohledně třetího žalobního bodu, v němž žalobce namítl nesprávnost vedení výsledku žalobce ve správním řízení o uložení správního vyhoštění, krajský soud tento názor žalobce nesdílí. Z protokolu o výsledku je patrné, že žalobce byl opakovaně tázán na problémy ve vlasti, přičemž opakovaně odpověděl, že šlo o obavy z možného odvezení do ozbrojených sil. Zásadní nedostatky v provedení pohovoru nejsou patrné. K tomu krajský soud zdůrazňuje, že protokol o výsledku je sice podkladem jak pro uložení správního vyhoštění, tak i pro rozhodnutí o zajištění, nicméně primárně slouží nepochybně jako zdroj informací pro úvahu o správním vyhoštění, neboť samotné zajištění má podobu jednoúkonového řízení vtěleného do vydání rozhodnutí.
35. Tím krajský soud nijak nerozporuje, že správní praxe žalované při vedení výsledků byla opakovaně kritizována jak v judikatuře, tak i ze strany veřejného ochránce práv. Nicméně v předmětné věci krajský soud nespátřuje v provedeném výsledku ve vztahu k rozhodnutí o zajištění žalobce žádnou vadu z hlediska zákonnosti tohoto rozhodnutí.
36. Krajský soud však považuje za vhodné vytknout žalované, že se v napadeném rozhodnutí dopustila několika skutkových omylů, na něž částečně sama poukázala ve svém vyjádření. Žalobce skutečně ve správním řízení neuvedl (viz protokol o výsledku), že by byl v Iráku pro svoje politické názory vězněn. Přesto je to uvedeno v přepisu obsahu protokolu o výsledku obsaženém v napadeném rozhodnutí (s. 3 tučně zvýrazněno). Je zřejmé, že jde o přepis pramenící z mechanického používání vzorů rozhodnutí, čemuž napovídá i překlep ve jménu vyslychané osoby (s. 2 – „Saif Nasar“). Více takových pochybení správního orgánu může zamlžit celý skutkový příběh a v krajním případě založit nepřekoumatelnost napadeného rozhodnutí z důvodů skutkových, či dokonce jeho nesrozumitelnost.
37. Ohledně posledního žalobního bodu, kde žalobce poukazuje na tvrzený časový nesoulad mezi datem počátku zajištění žalobce dle napadeného rozhodnutí a datem vydání závazného stanoviska k možnosti vycestování, potažmo samotného rozhodnutí o uložení správního vyhoštění, krajský soud poznamenává, že tato námitka je poněkud sofistická. Lze zcela souhlasit se žalovanou, že je správné aplikovat pro stanovení doby počátku zajištění ustanovení § 125 odst. 1 ZPC a od okamžiku omezení osobní svobody stanovit počátek zajištění. Děje se tak tedy zpětně, což je zcela logické. Pak se nelze divit tomu, že úkony, které provádí žalovaná logicky až po zadržení cizince, jsou datovány často o den či dva později než okamžik počátku doby zajištění. Nelze v tom tedy shledat žádnou nezákonnost.

VII. Závěr a náklady řízení

38. Ze všech shora uvedených důvodů bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku. V dalším řízení je žalovaná povinna respektovat závazný právní názor krajského soudu obsažený v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
39. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci úspěšnému žalobci žádné náklady řízení nevznikly, tudíž mu soud jejich náhradu nepřiznal. Žalovaná v řízení nebyla úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 31. ledna 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce